

Bağlanma biçimleri, kişilik özellikleri ve obsesif kompulsif kişilik oluşumu arasındaki ilişki

Relationship between attachment models, personality types and obsessive compulsive personality formation

İrem Anlı¹, Lale Türkođlu², Recep Sađır²

¹Demirođlu Bilim Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye

²Demirođlu Bilim Üniversitesi Psikoloji Bölümü, İstanbul, Türkiye

ÖZ

Amaç: Bu çalışmada bağlanma biçimleri, kişilik özellikleri ve obsesif kompulsif kişilik oluşumu arasındaki ilişki incelendi.

Gereç ve yöntemler: Çalışmaya Demiroğlu Bilim Üniversitesi Florence Nightingale Tıp Fakültesi Hastanesi çalışanları ve Demiroğlu Bilim Üniversitesi öğrencilerinden 131 birey (29 erkek, 102 kadın; ort. yaş 45 yıl; dağılım, 20-61 yıl) dahil edildi. Veri toplamada Sosyodemografik Veri Formu, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-2, Beş Faktör Kişilik Envanteri ve Yale-Brown Obsesif Kompulsif Ölçeği kullanıldı.

Bulgular: Kişilik envanterinde kaçınmacı bağlananların uyumluluk alt boyutu puanları, kaygılı bağlananların ise duygusal dengelik alt boyutu puanları yüksek çıktı. Her iki bağlanma biçimi obsesif kompulsif kişilik oluşumu ile istatistiksel olarak anlamlı ilişkiye sahipti.

Sonuç: Bağlanma biçimleri ile kişilik özellikleri ve obsesif kompulsif kişilik oluşumu arasında anlamlı bir ilişki olduğu öne sürülebilir.

Anahtar sözcükler: Bağlanma, obsesyon, kişilik.

ABSTRACT

Objectives: This study aims to examine the relationship between attachment models, personality features, and obsessive compulsive personality formation.

Materials and methods: The study included 131 individuals (29 males, 102 females; mean age 45 years; range, 20 to 61 years) from employees of Demiroğlu Bilim University Florence Nightingale Medical Faculty Hospital and students of Demiroğlu Bilim University. Sociodemographic Data Form, Inventory of Experiences in Close Relationships-2, Five Factor Personality Inventory, and Yale-Brown Obsessive Compulsive Scale were used for data collection.

Results: In the Personality Inventory, those with avoidant attachment had higher scores in compatibility subdimension, while those with anxious attachment had higher scores in emotional stability subdimension. Both attachment models had a statistically significant relationship with obsessive compulsive personality formation.

Conclusion: It may be suggested that there is a significant relationship between attachment models and personality features and obsessive compulsive personality formation.

Keywords: Attachment, obsession, personality.

Bağlanma çok küçük yaşta başlayan ve etkisini sonraki yaşlarda da devam ettiren sosyalleşme ve bütünleşme sürecidir.^[1] Çocuklarda dört tip bağlanma biçimi görülür. Bunlar güvenli bağlanma, güvensiz kaçınan bağlanma, güvensiz dirençli

bağlanma ve güvensiz dağınık bağlanmadır.^[2,3] Güvenli bağlanmış bebekler; bakım verenlerini güvenlik merkezi olarak kullanırlar, çevreyi incelerler ve keşfederler. Bakıcılarından ayrıldıklarında huzursuzlaşabilirler fakat bir araya

Geliş tarihi: 04 Şubat 2019 **Kabul tarihi:** 06 Şubat 2019 **Online Yayın:** 18 Şubat 2019

İletişim adresi: İrem Anlı, Demiroğlu Bilim Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü, 34394 Şişli, İstanbul, Türkiye.
Tel: 0542 - 682 20 64 e-posta: irem.anli@demiroglu.bilim.edu.tr

Atıf:

Anlı İ, Türkođlu L, Sağır R. Bağlanma biçimleri, kişilik özellikleri ve obsesif kompulsif kişilik oluşumu arasındaki ilişki. FNG & Demiroğlu Bilim Tıp Dergisi 2019;5(1):26-31.

geldiklerinde olumlu bir iletişime geçerler ve bir süre sonra oyuncaklarıyla oynayabilirler.^[2] Güvensiz kaçınan bebekler; güvensizliklerini bakım verene kaçınmacı davranışla gösterirler, bakım verenle çok az ilişkiye girerler. Bir iletişim kurulduğunda ise bebek genellikle ya kendini çeker ya da başka yönlere bakar.^[2] Ebeveyninden ayrılırken ağlamaz, yakınlık ve temas aramaz ya da teması çok ister. Ebeveyne karşı endişeli veya öfkeli değildir. Bu süreç esnasında oyuncaklara ve çevreye odaklanır.^[3] Güvensiz dirençli bebekler; sıklıkla anneye yapışır fakat daha sonra bu yakınlığa bakım verenle mücadele ederek direnirler; muhtemelen ona saldırganlık gösterirler. Yabancı ortam deneyinde ise bebekler genellikle bakım verene kaygılı bir biçimde yapışır ve oyun odasını keşfetmeye çalışmazlar. Bakım veren uzaklaştığında şiddetli biçimde ağlar ve geri gelip bebeği sakinleştirmeye çalıştığında ise onu kendilerinden uzaklaştırırlar.^[2] Güvensiz dağınık bebekler; çevreyi keşfetmeyi önemsemez ve ayrılma öncesinde bile endişeli ve tedbirlidir. Süreç boyunca aklında ebeveyn olur, öfkeli ve pasif görünür. Sakinleşemez ve ebeveynle bir araya geldiğinde rahatlar ve genellikle ebeveynine odaklanıp ağlar. Ebeveynle bir araya gelişinden sonra çevreyi araştırmaya geri dönemez.^[3] Yetişkinlerde görülen üç tip bağlanma biçimi vardır. Bunlar; güvenli bağlanma stili, kaçınmacı bağlanma stili ve kaygılı bağlanma stildir. Güvenli bağlanma stiline sahip kişilerin; ilişkileri hakkında daha olumlu görüşleri vardır ve bu kişiler diğerlerine yakınlaşmayı kolay bulurlar.^[2] Ayrıca tutarlıdır ve yardımlaşmacı iletişim kurarlar.^[3] Kaçınmacı bağlanma stiline sahip kişiler; romantik ilişkilere girmeyi pek fazla tercih etmezler, kararsızdırlar ya da kendilerini partnerlerinden uzaklaştırmaya çalışırlar. Tutarlıdır.^[2,3] Kaygılı bağlanma stiline sahip kişiler; yakınlık kurmak isterler, az güvenirlere ve etraflarındaki kişilere karşı daha fazla duygusal, kıskanç ve tahakküm edicidirler.^[2] Tutarlıdır. Geçmişteki bağlanma ilişkileri ve deneyimlerinden kaygılı olup, konuşurken öfkeli, pasif ya da korkak olabilirler. Cümleler genellikle çok uzun, dil bilgisi bakımından karışık ya da anlamsız kullanımlarla doludur. Konuşmalar genellikle, nicelik kuralını ihlal edecek şekilde uzundur.^[3] Çocuklarda gözlenen bağlanma tarzları, bu çocuklar birer yetişkin olduğunda ve romantik ilişkilere girdiğinde yeniden çocukluklarındaki biçimi ile ortaya çıkmaktadır.^[4]

Bağlanma biçimlerinin kişilik gelişiminde önemli bir etkiye sahip olduğu ayrıca kaygılı bağlanmanın, obsesif düşünceleri artırdığı ve buna bağlı olarak obsesif kompulsif belirtilere neden olabileceği düşünülmüştür.^[5]

Kişilik; bir kişinin fiziksel ve sosyal ortamıyla etkileşme biçimini tanımlayan düşünce, duygu ve davranışın ayırt edici ve karakteristik örüntüleri olarak tanımlanabilir.^[6] Beş faktör kişilik kuramı ise; nevroitiklik (duygusal dengelilik), dışa dönüklük, açıklık (zeka/hayal gücü), uyumluluk ve öz disiplinlikten (sorumluluk) oluşur.^[4] Nevrotiklik boyutu (duygusal dengelilik); insanları duygusal kararlılık ve kişisel uyum sürekliliği üzerinde bir noktaya yerleştirir. Duygusal sıkıntı yaşayan ve duyguları aşırı değişken olan insanların, nevroitiklik boyutu yüksektir.^[4] Dışa dönüklük boyutu ikiye ayrılır. Bu boyutun bir tarafında aşırı dışa dönükler, diğer tarafında ise içe dönükler bulunur. Dışa dönükler oldukça sosyaldirler; aynı zamanda enerjik, iyimser, sıcak kanlı ve girişkendirler. İçe dönükler genellikle bu özellikleri göstermezler fakat asosyal ve enerjisi olmayan kişiler oldukları söylenemez.^[4] Açıklık boyutundan (zeka/hayal gücü) yüksek puan alan kişiler, gelenek dışı ve bağımlı olmayan düşüncelere sahiptir. Açıklık boyutu puanları düşük olan kişiler ise daha gelenekseldir ve yeni bilgidense mevcut bilineni tercih ederler.^[4] Uyumluluk boyutunda yüksek puan alan kişiler yardımsever, güvenilir ve şefkatlidir. Bu boyutun öteki ucunda ise tam zıttı olarak düşmanca ve kuşkulu insanlar vardır.^[4] Öz disiplin boyutunun (sorumluluk); yüksek puanlı ucunda yer alan kişiler düzenli, plan doğrultusunda hareket eden kararlı kişilerdir. Düşük puanlı ucunda yer alanlar ise dikkatsiz, dikkati kolay dağılan ve güvenilmez kişilerdir.^[4]

Obsesif kompulsif bozukluk; obsesyonlar ve kompulsiyonlarla karakterize bir rahatsızlıktır.^[7] Obsesyon; kişinin rahatsız edici bulduğu, sıkıntı yaratan, tekrarlayan düşünce, dürtü ya da düşlemlerdir.^[8] Kompulsiyonlar; bir obsesyona tepki olarak ya da katı kurallara göre yapılan motor ya da mental eylemlerdir.^[8]

GEREÇ VE YÖNTEMLER

Örneklem

Çalışma Aralık 2017 - Mart 2018 tarihleri arasında Demiroğlu Bilim Üniversitesi Florence

Nightingale Tıp Fakültesi Hastanesi çalışanları ve Demiroğlu Bilim Üniversitesi öğrencileri ile yapıldı. Örneklem araştırmaya gönüllü olarak katılan ve herhangi bir psikiyatrik hastalığı olmayan, 102 kadın ve 29 erkek olmak üzere, toplam 131 kişiden oluştu. Çalışma grubuna Sosyodemografik Bilgi Formu, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanter-2, Beş Faktör Kişilik Envanteri ve Yale-Brown Obsesyon ve Kompulsiyon Ölçeği verildi. Çalışmanın yapıldığı kişiler konu hakkında bilgilendirildi ve yazılı onamları alındı. Gizlilik ilkesine sadık kalınacağı uygun bir dille anlatıldı. Araştırma öncesinde Demiroğlu Bilim Üniversitesi Rektörlüğü'nden izin alındı.

Veri Toplama Araçları

Sosyodemografik veri formu

Araştırmanın amacına uygun olarak araştırmacı tarafından geliştirildi. Kişilerin yaşı, cinsiyeti, eğitim durumu, iş durumu, gelir düzeyi, medeni durumu ve psikiyatrik rahatsızlığın varlığı gibi sosyodemografik bilgiler araştırıldı ve araştırma grubunun homojen olması amacıyla kullanıldı.

Yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri - 2

Fraley ve ark.^[10] tarafından geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkiye'deki geçerlik ve güvenilirlik çalışması Selçuk ve ark.^[11] tarafından yapılmıştır. Ölçekte 18'i kaygı, 18'i kaçınma alt faktöründe olmak üzere yedili Likert tipinde toplam 36 madde vardır. Her bir alt boyuttan alınan puan 18 ile 126 arasında değişmekte ve ölçekten alınan puan arttıkça kaçınmacı bağlanma ya da bağlanma kaygısının arttığı söylenmektedir. Kaçınmacı alt boyutunun Cronbach alfa kat sayısı 0.90 iken, kaygı alt boyutunun Cronbach alfa kat sayısı 0.86 idi. Ölçeğin kaçınma ve kaygı boyutlarına ilişkin test-tekrar test güvenilirliği kat sayıları ise sırasıyla 0.81 ve 0.82'dir.

Beş faktör kişilik envanteri

Beş Faktör Kişilik Envanteri, kişiliği beş faktörde inceleyen "Beş Faktör Kişilik Modeli"nden hareketle oluşturulmuş bir envanterdir. Ölçeğin geliştirilme sürecindeki ilk aşamada bir madde havuzu oluşturuldu. Madde havuzu oluşturulurken uluslararası bir kişilik madde havuzundan yararlanıldı. Maddeler seçildikten sonra, seçilen bu 361 madde 790 kişilik bir örnekleme uygulandı. 361 maddenin yerleştirilmiş olduğu beş faktörün (Dışa dönüklük, Yumuşak Başlılık [Uyumluluk], Öz Denetim [Sorumluluk, Öz Disiplin], Duygusal

Tutarsızlık ve Gelişime Açıklık [Zeka/Hayal Gücü]) iç tutarlık güvenilirlik analizleri yapıldı. Beş genel faktörün güvenilirlik katsayıları 0.84 ile 0.91 ($X=0.86$) arasında idi. Öz Denetim/Sorumluluk için $\alpha=0.91$, Gelişime Açıklık için $\alpha=0.84$, Yumuşak Başlılık için $\alpha=0.86$, Dışa dönüklük için $\alpha=0.86$ ve Duygusal Denge için $\alpha=0.84$ bulundu. Envanterin uzun formu 220 sorudan oluşmakta idi. Envanterin önceleri "Çok Boyutlu Kişilik Envanteri" olarak bilinen ismi, ölçeği geliştiren araştırmacılar tarafından daha sonra "Beş Faktör Kişilik Envanteri (5FKE)" olarak değiştirilmiştir.^[12]

Yale-Brown obsesyon ve kompulsiyon ölçeği

Obsesif kompulsif belirtilerinin türünü ve şiddetini ölçmek için Goodman ve ark.^[13] tarafından geliştirilen, 19 maddeli yarı-yapılandırılmış bir ölçektir. Belirtilerin şiddetini ölçmede ilk 10 maddesi kullanılmakta ve her soruya 0-4 arasında puan verilmektedir. Türkçe'ye uyarlama çalışması Tek ve ark.^[14] tarafından yapılmıştır.

BULGULAR

Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri-2 (YİYE-2), Büyük Beş Kişilik Testi-50 Türkçe Formu (B5KT-50-TR) ve Yale-Brown Obsesyon ve Kompulsiyon Ölçeği (Y-BOKÖ) puanları arasındaki ilişkiler korelasyon analizi ile değerlendirildi (Tablo 1).

Analiz sonuçlarına göre, YİYE-2 "Kaçınmacı Bağlanma" alt boyutu ile; YİYE-2 "Kaygılı Bağlanma" alt boyutu arasında istatistiksel açıdan anlamlı, pozitif yönde ve düşük düzeyde ($r_s: 0.286$), B5KT-50-TR "Uyumluluk" alt boyutu ile arasında istatistiksel açıdan anlamlı, negatif yönde ve düşük düzeyde ($r_s: -0.316$), Y-BOKÖ "Takıntılar (Obsesyon)", "Zorlantılar (Kompulsiyon)" ve "Y-BOKÖ Toplam Puan" puanları ile arasında ise istatistiksel açıdan anlamlı, pozitif yönde ve çok düşük düzeyde (sırasıyla $r_s: 0.188$, $r_s: 0.222$ ve $r_s: 0.220$) bir ilişki olduğu belirlendi ($p<0.05$) (Tablo 1).

YİYE-2 "Kaygılı Bağlanma" alt boyutu ile; B5KT-50-TR "Duygusal Dengelilik" alt boyutu arasında istatistiksel açıdan anlamlı, negatif yönde ve düşük düzeyde ($r_s: -0.435$), Y-BOKÖ "Takıntılar (Obsesyon)", "Zorlantılar (Kompulsiyon)" ve "Y-BOKÖ Toplam Puan" alt boyutları ile arasında ise istatistiksel açıdan anlamlı, pozitif yönde ve

Tablo 1. Yakın ilişkilerde Yaşantılar Envanteri-2, Büyük Beş Kişilik Testi-50 Türkçe Formu ve Yale-Browne Obsesyon ve Kompulsiyon Ölçeği puanları arasındaki ilişkiler (n=131)

	YİYE-2		B5KT-50-TR				Y-BOKÖ			YBOKÖ Toplam
	Kaçınmacı bağlanma	Kaygılı bağlanma	Dışa dönüklük	Uyumluluk	Sorumluluk	Zeka/hayal gücü	Takıntılar (obsesyon)	Zorlantılar (kompulsiyon)	Toplam	
YİYE-2										
Kaçınmacı bağlanma	1.000									
Kaygılı bağlanma	0.286**	1.000								
B5KT-50-TR										
Dışa dönüklük	-0.120	-0.144	1.000							
Uyumluluk	-0.316**	-0.063	0.259**	1.000						
Sorumluluk	-0.137	-0.149	0.269**	0.465**	1.000					
Duygusal dengelilik	-0.031	-0.435**	0.282**	0.062	0.066	1.000				
Zeka/hayal gücü	-0.114	-0.034	0.327**	0.426**	0.330**	-0.161	1.000			
YBOKÖ										
Takıntılar (obsesyon)	0.188*	0.305**	-0.028	-0.021	0.035	-0.320**	1.000			
Zorlantılar (kompulsiyon)	0.222*	0.295**	-0.015	0.046	0.153	-0.242**	0.713**	1.000		
Y-BOKÖ										
Toplam puan	0.220*	0.321**	-0.08	0.003	0.088	-0.298**	0.936**	0.905**	1.000	

r_s : Spearman'ın korelasyon katsayısı; * $p < 0.05$; ** $p < 0.01$.

düşük düzeyde (sırasıyla r_s : 0.305, r_s : 0.295 ve r_s : 0.321) bir ilişki olduğu saptandı (Tablo 1).

B5KT-50-TR “Dışa Dönüklük” ve “Sorumluluk” alt boyutları ile YİYE-2 ve Y-BOKÖ puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki olmadığı görüldü ($p > 0.05$). Buna karşın B5KT-50-TR “Dışa Dönüklük” alt boyutu ile B5KT-50-TR’nin tüm diğer alt boyut puanları arasında istatistiksel açıdan anlamlı, pozitif yönde ve düşük düzeyde (sırasıyla, r_s : 0,259, r_s : 0,269, r_s : 0,282 ve r_s : 0,327) bir ilişki olduğu belirlendi ($p < 0.05$). B5KT-50-TR “Uyumluluk” alt boyutu ile; B5KT-50-TR “Sorumluluk” ve “Zeka/Hayal Gücü” alt boyutları arasında istatistiksel açıdan anlamlı, pozitif yönde ve düşük düzeyde (sırasıyla, r_s : 0,465 ve r_s : 0,426), B5KT-50-TR “Sorumluluk” alt boyutu ile; B5KT-50-TR “Zeka/Hayal Gücü” alt boyutu arasında ise istatistiksel açıdan anlamlı, pozitif yönde ve düşük düzeyde (r_s : 0,330) bir ilişki olduğu tespit edildi ($p < 0.05$). B5KT-50-TR “Duygusal Dengelilik” alt boyutu ile Y-BOKÖ “Zorlantılar (Kompulsiyon)” alt boyutu arasında istatistiksel açıdan anlamlı, negatif yönde ve çok düşük düzeyde (r_s : -0,242), Y-BOKÖ “Takıntılar (Obsesyon)” alt boyutu ve “Y-BOKÖ Toplam Puanı” ile arasında ise istatistiksel açıdan anlamlı, negatif yönde ve düşük düzeyde (sırasıyla, r_s : -0,320 ve r_s : -0,298) bir ilişki olduğu belirlendi. Buna karşın B5KT-50-TR “Zeka/Hayal Gücü” alt boyutu ile Y-BOKÖ’nün yalnızca “Zorlantılar (Kompulsiyon)” alt boyutu arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulundu. Bu ilişkinin pozitif yönde ve çok düşük düzeyde (r_s : 0,177) bir ilişki olduğu görüldü ($p < 0.05$) (Tablo 1).

Y-BOKÖ “Takıntılar (Obsesyon)” alt boyutu ile Y-BOKÖ “Zorlantılar (Kompulsiyon)” alt boyutu arasında istatistiksel açıdan anlamlı, pozitif yönde ve yüksek düzeyde (r_s : 0,713), “Y-BOKÖ Toplam Puanı” ile arasında ise istatistiksel açıdan anlamlı, pozitif yönde ve çok yüksek düzeyde (r_s : 0.926) bir ilişki olduğu saptandı. Y-BOKÖ “Zorlantılar (Kompulsiyon)” alt boyutu ile “Y-BOKÖ Toplam Puanı” arasında ilişki incelendiğinde ise aralarında istatistiksel açıdan anlamlı, pozitif yönde ve çok yüksek düzeyde (r_s : 0.905) bir ilişki olduğu görüldü ($p < 0.05$) (Tablo 1).

TARTIŞMA

Bu çalışmada bağlanma biçimleri, kişilik özellikleri ve obsesif kompulsif özelliklerin

birbiriyle ilişkisi araştırılmış ve istatistiksel verilere bakıldığında aralarında anlamlı bir bağlantı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla bir kişinin nasıl tipte bağlandığının aslında onun karakterinde önemli yerlere sahip olduğu sonucu çıkarılabilir. Elde edilen sonuçların literatürdeki bulgularla paralellik göstermesi, çalışmanın güvenilir sonuçlara ulaştığı ve alandaki bilgilere daha kesin ve önemli kanıtlar sunarak katkı sağladığı şeklinde değerlendirilebilir.

Araştırmamızda ortaya çıkan verilere göre; kaçınmacı bağlanan kişilerle uyumluluk arasında negatif yönde ve düşük düzeyde, takıntı ve zorlantı arasında pozitif yönde yüksek düzeyde bir ilişki bulundu. Araştırmaların bazılarında göre^[5] kaçınmacı bağlanma ve uyumluluk arasında pozitif yönde çok düşük düzeyde bir ilişki olduğu görülmüştür. Yetişkinlerde kaçınmacı bağlanmaya bakıldığında; romantik ilişkilere pek fazla girmeyi tercih etmedikleri ve kendilerini partnerlerinden uzaklaştırmaya çalıştıkları görülmektedir. Aynı zamanda tutarsız oldukları görülmektedir. Uyumluluk boyutuna baktığımızda ise tam zıttı olan karakterlerin uyumlu olanlara göre daha fazla kavga yaşadıkları ve daha az sosyal ilişkide buldukları söylenmektedir. Bu sonuçlara ve her iki araştırmanın tutarlılığına bakılacak olursa; kaçınmacı bağlanan kişilerin daha az uyumlu olduğu sonucu çıkarılabilir.

Kaygılı bağlanmanın; duygusal dengelilikle negatif yönde ve düşük düzeyde, takıntı ve zorlantıyla pozitif yönde ve düşük düzeyde bir ilişkisi olduğu görülmektedir. Araştırmalara bakıldığında; kaygılı bağlanmanın, duygusal dengelilikle negatif yönde çok düşük düzeyde bir ilişkisi olduğu görülmektedir.^[5] Literatüre dayanarak kaygılı bağlananların; daha fazla duygusal, kıskanç, tahakküm edici ve tutarsız oldukları görülmektedir. Bunun yanında duygusal dengeliliğe sahip bireylerin; kararlı ve aşırı duygusal tepkilere yatkın olmayan kişiler olduğu görülmektedir. Her iki değişkene bakıldığında; kaygılı bir bireyin duygusal dengelilik boyutunun daha az olması beklenmektedir.

Uyumluluk alt boyutu ile sorumluluk ve zeka/hayal gücü alt boyutları arasında anlamlı pozitif yönde ve düşük düzeyde bir ilişki olduğu tespit edildi. Daha önceki bir araştırmaya göre; uyumluluk alt boyutu ile sorumluluk ve zeka/hayal gücü alt boyutları arasında pozitif yönde, yüksek

düzeyde anlamlı bir ilişki saptanmıştır.^[5] Her iki araştırmada da pozitif düzeyde bir anlama ulaşılmasını; uyumluluk alt boyutuna sahip bir bireyin yapılan literatür taramasına göre; daha sosyal tipler olmasıyla, zeka/hayal alt boyutuna sahip bir bireyin; deneyimlere açık, güçlü bir hayal gücü olması ve yeni görüşleri kabul etme isteğinin fazla olmasıyla, sorumluluk alt boyutuna sahip bir bireyin ise düzenli, plan doğrultusunda hareket eden kişiler olmasıyla ve tüm bu üç alt boyutun özellikleri gereği birbiriyle bir bütün içerisinde olmasıyla açıklayabiliriz.

Duygusal dengelilik alt boyutu ile zorlantılar alt boyutu arasından anlamlı, negatif ve çok düşük düzeyde bir ilişki olduğu belirlendi.

Ayrıca dışa dönüklük kişilik özelliği ile bağlanma biçimlerinin kaygı ve kaçınma boyutu arasında pozitif korelasyon, sorumluluk ile negatif korelasyon, uyumluluk ile negatif korelasyon, duygusal tutarlık ile pozitif korelasyon, açıklık-akıl (zeka/hayal gücü) ile negatif korelasyon, olumsuz değerlik (dışa dönük olmayan) ile ise, pozitif korelasyon göstermiştir. Bağlanma kuramının bir tür kişilik modeli olduğu düşüncesinden yola çıkıldığında aralarındaki yüksek korelasyonların, aslında benzer "özellikleri" ölçtükleri kanısı oluşmaktadır.^[15]

Bu verilerin ışığında, sağlıklı ve olması gereken bağlanma tipinin bir çocuğun geleceğine ne tür katkılar sağladığı ve ileride ona nasıl bir karakter çezeceği araştırılıp; ebeveynleri bu doğrultuda eğitmek adına araştırmalar yapılabilir.

Çıkar çakışması beyanı

Yazarlar bu yazının hazırlanması ve yayınlanması aşamasında herhangi bir çıkar çakışması olmadığını beyan etmişlerdir.

Finansman

Yazarlar bu yazının araştırma ve yazarlık sürecinde herhangi bir finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

KAYNAKLAR

1. Yörükhan T. Bağlanma ve sonraki yıllarda görülen etkileri. 1. Baskı. İstanbul: İş Bankası Kültür Yayınları; 2015.
2. Santrock JW. Yaşam boyu gelişim. 2. Baskı. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık; 2012.
3. Masterson JF. Bağlanma kuramı ve nörobiyolojik kendilik gelişimi açısından kişilik bozuklukları. 1. Baskı. İstanbul: Litera; 2015.
4. Burger JM. Kişilik. 2. Baskı. İstanbul: Kaknüs Yayınları; 2006.

5. Türk B. Yetişkinlerde Bağlanma Biçimleri Kişilik Özellikleri ve Bu Özelliklerin Ruhsal Sorunlarla İlişkinin Araştırılması. [Yüksek Lisans Tezi] İstanbul: Işık Üniversitesi; 2016.
6. Oltmans TF. Anormal davranışlar psikolojisinde vaka çalışmaları. 1. Baskı. Ankara: Türk Psikologlar Derneği; 2003.
7. Wiley AM, Kring SL, Johnson. Anormal psikoloji. 2. Baskı. Ankara: Noel Akademik Yayıncılık; 2015.
8. Köroğlu E. Psikiyatri temel kitabı. 2. Baskı. Ankara: Nobel Tıp Kitapevi; 2006.
9. Dağ İ, Gülüm, İV. Yetişkin bağlanma örüntüleri ile psikopatoloji belirtileri arasındaki ilişkide bilişsel özelliklerin aracı rolü: bilişsel esneklik. Türk Psikiyatri Dergisi 2013;24:240-7.
10. Fraley RC, Waller NG, Brennan KA. An item response theory analysis of self-report measures of adult attachment. J Pers Soc Psychol 2000;78:350-65.
11. Selçuk E, Günaydın G, Sümer N, Uysal A. Yetişkin bağlanma boyutları için yeni bir ölçüm: Yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri-II'nin Türk örnekleminde psikometrik açıdan değerlendirilmesi. Türk Psikoloji Yazıları 2005;81-11.
12. Yıldızoğlu H, Berrin B. Okul yöneticilerinin beş faktör kişilik özellikleriyle çatışma yönetimi stili tercihleri arasındaki ilişki. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 2014; 29:295-310.
13. Goodman WK, Price LH, Rasmussen SA. The Yale-Brown Obsessive-Compulsive Scale: Development, use, reliability, and validity. Arch of Gen Psychiat 1989;46:1006-16.
14. Tek C, Uluğ B, Rezaki BG, Tanriverdi N, Mercan S, Demir B, et al. Yale-Brown Obsessive Compulsive Scale and US National Institute of Mental Health Global Obsessive Compulsive Scale in Turkish: reliability and validity. Acta Psychiatr Scand 1995;91:410-3.
15. Erişti A. Bağlanma Stilleri, Kişilik Özellikleri ve Evlilik Uyumu Arasındaki İlişki. [Yüksek Lisans Tezi] İzmir: Ege Üniversitesi; 2010.